

Õiguskantsler

Hr Toomas Kivimägi
Riigikogu majanduskomisjon
riigikogu@riigikogu.ee

Teie nr

Meie 26.10.2016 nr 7-4/161055/1604380

Hr Kristen Michal
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Märgukiri: LS § 99 lg 4¹ on vastuolus Euroopa Liidu õigusega

Austatud Riigikogu majanduskomisjoni esimees

Austatud majandus- ja taristuminister

Juhin tähelepanu, et [liiklusseaduse](#) (edaspidi LS) § 99 lg 4¹ on vastuolus Euroopa Liidu õigusega. Sätte kohaselt ei kehti teistes Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikides väljaantud juhiload Eestis, kui juhiloa omaniku elukoht oli loa välisriigis väljastamise ajal formaalselt (so rahvastikuregistri kande järgi) Eesti. Euroopa Liidu õigus võimaldab jätta juhiloa tunnustamata, kui on vaieldamatult tõendatud, et isik ei elanud juhiloa väljastanud riigis. Rahvastikuregistri kanne, mille järgi isik elas tegelikult Eestis, mitte juhiloa väljastanud riigis, aga Euroopa Kohtu praktika järgi selliseks tõendiks olla ei saa. Selle asemel tuleb lähtuda juhiloa omaniku tegelikust elukohast.

[Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2006/126/EÜ](#) artikli 2 kohaselt tunnustavad liikmesriigid vastastikku üksteise väljastatud juhilubasid. See tähendab, et ühes Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis kehtiv juhiluba kehtib ka kõikides teistes liikmesriikides.

Direktiivi 2006/126/EÜ artikkel 7 lg 1 punkti e kohaselt väljastatakse juhiluba ainult neile taotlejatele, kelle alaline elukoht on juhiluba väljastava liikmesriigi territooriumil või kes suudab tõendada, et on seal õppinud vähemalt kuus kuud. See tähendab, et kui isik elab tegelikult alaliselt Eestis, ei tohiks teised liikmesriigid talle juhiluba väljastada. Sätte eesmärk on vältida juhiloaturismi ehk olukorda, kus juhilubasid taotletakse kõige leebemate nõuetega liikmesriigis.

Siiski kontrollib direktiivis 2006/126/EÜ sätestatud juhiloa väljastamise nõuete täitmist juhiluba väljastav liikmesriik. Kui ühe liikmesriigi ametiasutus on juhiloa väljastanud, ei ole teistel liikmesriikidel õigust kontrollida, kas seejuures täideti direktiivis ette nähtud juhiloa väljastamise tingimusi ([vt C-467/10, Akyüz, punktid 41-42](#)). Näiteks kui Soome Vabariik väljastab Eesti kodanikule juhiloa, siis tuleb eeldada, et Soome Vabariik kontrollis ja leidis, et ta elab alaliselt just Soomes vaatamata sellele, et isiku elukoht oli Eesti rahvastikuregistri järgi sel ajal Eestis. Seetõttu tuleb Euroopa Kohtu läbiva praktika kohaselt teiste liikmesriikide juhilubasid tunnustada ilma ühegi formaalsuseta. Liikmesriikidel ei ole juhilubade tunnustamisel mingisugust kaalutusruumi ([vt C-321/07, Schwarz, punkt 75](#)).

Direktiivi artikkel 7 lg 5 paneb juhiluba väljastavatele liikmesriikidele kohustuse kohaldada juhiloa äravõtmisel või tühistamisel siseriiklikke sätteid, kui tehakse kindlaks, et luba on välja antud ilma, et

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

juhiloa väljastamise nõuded oleks täidetud. Direktiivi tõlgendades ning lähtudes alalise elukoha nõude erilisest tähtsusest on Euroopa Kohus leidnud, et liikmesriigid võivad keelduda juhiloa tunnustamisest, kui vaieldamatu teabe põhjal on selge, et isik ei elanud alaliselt talle juhiloa väljastanud riigis ([vt C-184/10, Grasser, punktid 18-33](#) ja [C-467, Akyüz, p 61-64](#)).

Selline teave peab aga kas olema kantud juhiloale või pärinema juhiloa väljastanud liikmesriigi pädevalt ametiasutuselt ([vt C-467/10, Akyüz, p 65-67](#)). Liikmesriigil ei ole õigust keelduda juhiloa tunnustamisest alalise elukoha nõude täitmata jätmise tõttu, kui see teave pärineb mõnest muust allikast. Nii on Euroopa Kohus sõnaselgelt märkinud, et vaieldamatuks teabeks alalise elukoha nõude täitmata jätmise kohta ei ole isegi selgitused, mida juhiloa omanik ise on jaganud haldus- või kohtumenetluses. ([vt C-467/10, Akyüz, p 70](#))

Seega ei ole Eestil õigust keelduda teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis väljastatud juhiloa tunnustamisest pelgalt seetõttu, et rahvastikuregistris oli isiku elukohaks märgitud Eestis. Selline informatsioon ei ole vaieldamatu teave, et isik ei elanud alaliselt talle juhiloa väljastanud riigis, sest seda informatsiooni pole andnud juhiloa väljastanud liikmesriik.

Samuti võib LS § 99 lg 4¹ nõudest lähtumine viia ekslikele tulemustele. Isegi kui isik elab rahvastikuregistri andmetel alaliselt Eestis, võib ta direktiivi järgi tegelikult alaliselt elada mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis. Selle kontrollimiseks tuleb lähtuvalt direktiivi [2006/126/EÜ artiklist 12](#) kontrollida, millises liikmesriigis elab ta tavaliselt kalendriaasta jooksul vähemalt 185 päeva seoses isiklike ja tööalaste sidemetega. Asjaolu, et isik seejuures rikub [rahvastikuregistri seaduse § 39¹](#) lõikest 1 tulenevat kohustust hoolitseda oma elukoha aadressi õigsuse eest, ei anna alust jätta talle juhiluba väljastamata.

Kohaldades LS § 99 lg 4¹ nõuet, võib tekkida olukord, kus isikul ei olegi võimalik juhtimisõigust omandada. Näiteks kui isik elab alaliselt Soomes, kuid tema elukohaks on rahvastikuregistris märgitud Eesti, siis ei tunnusta Eesti tema Soomes väljaantud juhiluba, ent samas ei tohiks Eesti ka ise talle juhiluba välja anda. Selline olukord piirab liigselt isiku vabadusi ning on vastuolus Euroopa Liidu õigusega (vt ka [C-664/13, Nimanis, p. 47-49](#)).

Eeltoodust tulenevalt juhin Teie tähelepanu, et LS § 99 lg 4¹ on Euroopa Liidu õigusega vastuolus. Kuna selline tõlgendus võib viia olukorrani, kus mõnele inimesele jääb juhiluba õigusvastaselt väljastamata, palun kaaluda sätte muutmist. Üks võimalus selleks on eemaldada sättest viide Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis ja Šveitsi Konföderatsioonis välja antud juhilubadele. Samuti saaks vastuolu kõrvaldada eemaldades sättest viite rahvastikuregistrile.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Sten Andreas Ehrlich 693 8408, StenAndreas.Ehrlich@oiguskantsler.ee